

SÜRGÜN

Öykü Şebinkarahisarlı Yüzbaşı emeklisi Hilmi Bey; alaylı bir askerdi. Milli Harekat başladığı vakit, sadık Osmanlı taraftarı olması, yeni görüşlere kapalılığından, bir komiser ile tartışmış, Beyrut'a sürgün edilmişti. Esasen, Hilmi Bey, politikadan anlayan ve parti yanlısı olan bir insan değildi, fakat, yenilikler, değişen dini düşünceler, kuşakların başkalaşımı kendisine ters düşmüş, fikirlerini alenen beyan etmenin cezasını, karısı Tevhide Hanım ve on sekiz yaşındaki kızı Seher'den, vatanından uzaklaştırılarak yaban ellerde çekiyordu. Cebinde kalan oldukça sınırlı parası ile ne yapacağını bilemiyor, Türklerin sıklıkla buldukları kahvelere gidiyor, aynı dili konuştuğu insanların yanında bulunabilme fırsatına ulaşıyordu. Tesadüfen, İstanbul'dan tanıdığı Etyemezli Apti ile karşılaştı. Apti, seyyar arabası ile gazoz satıyor, az çok yevmiyesini çıkarıyordu. Kendisine de bir araba temin ederek bu işi yapmasını önerdi. Hilmi Bey, Apti'nin kaldığı ucuz otele yerleşti, burada hemşehrileri ile beraber yaşamaya başladı. Karısı arada mektup gönderiyor, kızıyla sağlıklarının yerinde olduğunu, evde para edebilecek eşyaları satarak ayakta kalabildiklerini anlatıyordu. Gazoz temin ettikleri işletme aniden kapanınca, Hilmi Bey ve Etyemezli Apti yeniden parasız kaldılar. Hilmi Bey'in birlikte yaşadıkları hemşehrilerinden Şair Kenan ile fikir ayrılığına düşmüş, tartışmıştı. Canının bir hayli sıkın olduğu bu dönemde, karısından gelen yeni mektup çaresizliğini arttırdı. Karısı, acilen kızını ve kendisini yanına aldırması için yalvarıyor, kızı Seher'in geçliğinden, başıboşluğundan ve dikkafahlığından endişe ederek, en nihayetinde kötü bir sonuca ulaşmaktan korkuyordu. Hilmi Bey, kızını derhal kurtarmazsa kaybedeceğinin farkına varmıştı.

Sağlığı pek yerinde olmayan, gurbette de iyiden iyiye bakımsız kalan arkadaşı Şair Kenan, bir sabah vefat etti. Otel arkadaşları, bunun Hilmi ile tartışmalarının neticesi olduğunu iddia ediyorlardı. Hilmi Bey, tüm zorluklara karşı arkadaşının cenazesini kaldırmayı başardı. Gazoz satamadığından beri iyice parasız kaldığından, İstanbullu Ermeni Boğos Ağa'nın inşaatında işçi olarak çalışmaya başladı. Bu sırada, "Kani" adındaki tanımadığı bir kimseden bir zarf içinde iyi bir miktar para geldi. Hilmi Bey'in Kani adındaki hiç kimse ile bu zamana kadar tanışıklığı olmadığından şaşkındı. Çaresizliğinin de sonucu olarak parayı aldı. Kısa bir zaman sonra da gene aynı isimden bir bohça geldi. İçinde temiz fanilalar, çamaşırlar ve alafanga eşyaların olduğu hediyeler, Hilmi Bey'i iyiden iyiyi heyecanlandırıyordu. Hilmi Bey, bu esnada ciddi şekilde hastalandı. İyileştiğinde ise, sıkıntıları daha da artacaktı. Karısından ve kızından uzun zamandır mektup gelmiyordu. Sürgündeyken, eski bir Osmanlı Şehzadesi olan Keramattin Bey ile tanışması birden hayatını değiştirdi. Şehzade, görmüş geçirmiş eski bir paşa olan Hilmi Bey'i himayesine aldı. Oldukça babacan davranarak, evine yerleştirdi, ufak bir vazife vererek de, geçim parasını temin etmesini sağladı. Hilmi Bey, artık temiz ve düzgün giyimli, şehirde hatırı sayılan beyefendiydi. İnşaatta çalışırken ve gazoz satarken parişan dolaştığı bu sokaklarda artık, dört başı mağmur, gururla yürüyor, itibar görüyordu. Şehzade Keramettin Bey'in evinde çalışan, Suzidil adındaki genç ve güzel bir kalfa ile gönül bağı başladı. Suzidil'in de kendisine kayıtsız olmadığı belliydi. Ancak, Şehzade'nin evindeki savurgan, hesapsız harcamalar Şehzade'yi iflas ettirdi. Hilmi Bey'de çaresiz Şam'a gitmek zorunda kaldı. Şam'da kendi memleketlisi olduğunu fark ettiği bir bey ile sohbet ettiğinde, karşısındaki adamın, Hilmi Bey'in tüm kütük bilgilerini bildiğini, kendisini yakinen tanıdığını öğrendi. Hatta, eski bir emniyet müdürü olan Mehmet İhsan, karısı ve kızı hakkındaki malumatı kısa zaman içinde kendisine bildireceğini müjdeliyordu. Dediği gibi az zamanda, emniyet müdürünün tahkikatı sonuçlandı, ancak, haberler hiç iyi değildi. Karısı Tevhide çaresizlik içinde memleketine dönmüş, kızı Seher ise Kani adındaki bir seyyar tiyatro kumpanyası aktörü ile yaşamaktaydı. Şimdi, gelen para yardımlarının, hediyelerin kaynağı bulunmuştu. Bu para ile geçindiği, hediyeleri kullandığı için Hilmi Bey, hem kendi kendine sinirli, hem de üzgündü. Kızını bulduğunda öldürmek istiyordu. Bu dönemde Keramettin Bey ve ailesi hakkında aldığı haberlerde oldukça kötüydü, Keramettin Bey, ve ailesi bir şekilde kendilerini kurtarmışlardı fakat, Şehzadenin hiç sevmedi katibi Müveddet, Suzidil'i nikahına almıştı. Hilmi Bey, birden ihtiyarladı, çöktü.

Hilmi Bey, eski tanıdığı olan Vecihi Paşazade İrfan Bey'e başına gelen her şeyi, kızının durumunu anlattı. Bundan bir süre sonra da, İrfan Bey Halep'e gitti. Halep'te Nevber adında, genç, güzel bir Türk kızı ile tanıştı, bir süre sonra da yakınlaştılar. Nevber, geçimini dans etmekten ve fahişelikten kazanıyordu. Bol bol içki içiyor, uyuşturucu kullanıyordu. İrfan ile sohbetlerinin birinde gerçek adının Nevber olmadığını, Seher olduğunu dile getirince İrfan, Hilmi Bey'in kız olduğunu farkına vardı. Hilmi Bey, yakında gelecekti, Seher'in halini görmesi büyük bir felaketle sonuç verebilirdi, engellemek için elinden geleni yapmaya çalışsa da, sonunda Hilmi Bey, Halep'e vardı. Arkadaşları ile bir davetteyken, İrfan'ın Nevber Hanım adındaki bir kadın ile beraberliği konuşuluyor, konu herkesin merakını cezbediyordu. Nevber, sahneye beline kadar çıplak çıkınca, Hilmi Bey kızını tanıdı. Oracıkta yığılıp kaldı. Hilmi Bey öldü. Morgdaki cenazenin bir Türk Paşaya ait olduğunu duyan Etyemezli Apti, kim olduğunu merak içinde gittiğinde kısa zaman içinde Hilmi Bey'in ne kadar yaşlanmış ve bitmiş olduğuna üzüldü. Acı ve çaresizlik içinde eski arkadaşına son vazifesini yaptı.

Kişiler

Hilmi Bey Alaylı bir yüzbaşı emeklisidir. Bir fikir beyanın neticesinde ihbar edilince Beyrut'a sürgüne gönderilir. Tevhide adında karısı ve Seher isminde genç kızı vardır. Sürgünde günleri, parasızlık, çaresizlik ve özlem içinde geçer.

Seher Hilmi Bey'in on sekiz yaşındaki kızıdır. Başına buyruk, dik kafalı bir karakterdir. Babasının sürgün edilmesiyle annesini dinlememiş, karşısına çıkan seyyar bir kumpanya aktörüyle yaşamaya ve çalışmaya başlamış, neticede faşişe olmuştur.

Tevhide Hanım Hilmi Bey'in karısıdır. Kocası sürgüne gönderilince kızı ile yaşamaya başlamış, bir süre evdeki aşyaları satarak geçimlerini sağlamaya çalışmıştır. Kızının tavırlarındaki rahatlıktan başlarına kötü bir şeyler geleceğini sezinlemiştir fakat elinden bir şey gelmeyince memleketine dönmek zorunda kalmıştır.

Etyemezli Apti Hilmi Bey'in eski bir tanıdığıdır. Beyrut'ta resadüfen karşılaşırlar. Hilmi Bey'e iş bulmasında ve kalacak yer ayarlamasında destek olur.

Daim Bey Beyrut'ta Hilmi Bey ve Etyemezli Apti'nin kaldıkları oteldeki hemşehrilerinden biridir.

Nuri Bey Beyrut'ta Hilmi Bey ve Etyemezli Apti'nin kaldıkları oteldeki hemşehrilerinden biridir.

Nuri Hoca Beyrut'ta Hilmi Bey ve Etyemezli Apti'nin kaldıkları oteldeki hemşehrilerinden biridir, Hilmi Bey'in asker kökenli olmasından mutsuzdur.

Boğos Ağa İstanbullu bir Ermeni'dir. Hilmi Bey'in inşaatta iş bulmasında yardımcı olur, evinde misafir eder.

Şakir Bey Hilmi Bey'in İstanbul'dan bir tanıdığıdır, tesadüf eseri Lübnan 'da karşılaşırlar.

Rızkullah Boğos Ağa'nın damadıdır.

Keramettin Bey Osmanlı şehzadesidir. Ailesi ile birlikte Beyrut'ta yaşamaktadır. Hilmi Bey' e çok babacan davranır, evinde misafir eder, vazife vererek kendi nafakasını kazanmasını sağlar. Ancak, kendisi gibi savurgan olan ailesinin düşüncesiz harcamalarıyla iflas ederek Mısır'a kaçar.

Müveddet Şehzade Keramettin Bey'in katibidir. Şehzadenin Hilmi Bey'i sevmesinden ve desteklemesinden rahatsız olur ve kıskanır. Mısır'a kaçtıklarında Hilmi Bey'in aşık olduğu Suzidil ile evlenir.

Suzidil Kalfa Şehzade Keramettin Bey'in evinde çalışan kalfa kızdır. Hilmi Bey ile birbirlerini sevmektedirler.

Mehmet İhsan Şam'da ki Türk emniyet müdürüdür. Tüm sürgünlerin karakterlerini ve mevcut durumlarını bilmektedir. Hilmi Bey'e karısının ve kızının akıbeti hakkında bilgi verir.

İrfan Bey Hilmi Bey'in sürgündeyken tanıştığı genç, ağır başlı subaydır. Seher'in Hilmi Bey'in kızı olduğunu bilmeden yakınlık kurmuştur.

Temalar

Sürgün Sürgüne mecbur edilen kişilerin ve ailelerinin hayatı perişan olmuştur.

Bağımsızlık İsteği Kişilerinin ailelerinin rızası olmadan özgür hayat yaşama isteği, felaketle sonuçlanabilir.